

Dzieje Zagórza

Wpisany przez Administrator

Piątek, 05 Czerwiec 2009 13:33 - Zmieniony Niedziela, 06 Listopad 2011 10:15

Dzieje Zagórza

Historia Zagórza sięga przełomu lat 1903 – 1904, kiedy to Leon Chrzanowski, właściciel majątku Olszyny, wybudował pensjonat mający pełnić rolę ośrodka leczniczo-rekreacyjnego dla środowiska artystycznego i twórczego Warszawy. Budynek zachował się do dziś i nosi nazwę "Stare Sanatorium".

Pierwszą kierowniczką pensjonatu w Zagórze była Karolina Szaniawska, matka znanego dramaturga – Jerzego Szaniawskiego, a jej następczynią Emilia Jackowska – siostrzenica Prusa. Zachowały się informacje, iż autor "Lalki" był częstym gościem Zagórza.

W czasie I wojny światowej na terenie Zagórza stacjonowały oddziały wojsk niemieckich. Pensjonat i majątek uległy dewastacji. Restauracja Ośrodka przerastała możliwości finansowe żony pierwszego właściciela Zagórza – Kazimiery Chrzanowskiej.

W 1919 roku podjęła decyzję o sprzedaży części majątku. W jego posiadanie weszła Maria Rodziewiczówna. Nie wiadomo, czy zdecydowały o tym walory klimatyczne czy krajobrazowe, przypominające powieściopisarce jej ukochane Polesie. A może jedno i drugie?

Przypuszczała zapewne, że jej fascynacja Zagórzem trwać będzie dłużej niż dwa lata.

Pozostawiła jednak po sobie w Zagórze ślad zarówno materialny jak i intelektualny. Zbudowała dworek "Wyraj". Tu także powstało "Lato leśnych ludzi".

W latach 1921–1938 majątek pozbawiony był stałych właścicieli. Konsekwencją tego była stopniowa dewastacja obiektów i przyrody.

Szczęśliwie, w 1939 roku Zagórze zostało zakupione przez Koło Przyjaciół Instytutu Higieny Psychiczej z zamiarem stworzenia tu Sanatorium dla chorych z nerwicami i reakcjami nerwicowymi pod kierownictwem prof. Kazimierza Dąbrowskiego – twórcy teorii dezintegracji pozytywnej. Niezwłocznie przystąpiono do budowy pawilonu sanatoryjnego (obecna nazwa – Pawilon Główny).

Wybuch II wojny światowej nie wstrzymał aczkolwiek znacznie skomplikował, aczkolwiek znacznie skomplikował budowę. Kontynuowano ją systemem gospodarczym, budując jednocześnie Dom Pracy Twórczej dla pracowników Instytutu Higieny Psychiczej. Ze względu na specyficzną architekturę i wyposażenie wewnątrz – obiektowi nadano nazwę "Zameczek".

W latach okupacja działała w Zagórze Tajna Wyższa Szkoła Higieny Psychiczej, przygotowująca w warunkach konspiracji – przyszłą kadrę psychologów. Szkołą kierował profesor Kazimierz Dąbrowski, a wykładali w niej profesorowie: Szuman, Kunicki i inni.

Po wojnie, w latach 1945 – 1954 znajdował się tu Ośrodek Szkoleniowy dla kierowniczej kadry Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej oraz rozwijały działalność oddziały dla dzieci nerwicowych Instytutu Higieny Psychiczej Polskiej Akademii Nauk.

W 1951 roku na skutek gwałtownego wzrostu zachorowań na chorobę Heinego-Medina (zwłaszcza wśród dzieci) zaistniała pilna potrzeba organizacji oddziałów klinicznych i rehabilitacyjnych. Jednym z pierwszych był Ośrodek

"Gryf" w Połczynie-Zdroju, prowadzony przez dr Andrzeja Seyfrida. W 1954 roku Ośrodek ten został przeniesiony do Zagórza i od tego czasu rozwija się nowoczesna działalność leczniczo-rehabilitacyjna w zakresie dziecięcego leczenia neurologicznego.

W latach 1954 – 1969 przebywało w Zagórze 2300 dzieci po przebytej chorobie Heinego-Medina. W drugiej połowie lat sześćdziesiątych liczba zachorowań na tę chorobę wyraźnie się obniżyła. Wykorzystując istniejącą bazę i odpowiednią kadrę, zorganizowano oddziały z zaburzeniami narządu ruchu pochodzenia mózgowego (mózgowe porażenie dziecięce, stany po przebytych urazach czaszkowych itp.). Rozwijały się również oddziały

Dzieje Zagórza

Wpisany przez Administrator

Piątek, 05 Czerwiec 2009 13:33 - Zmieniony Niedziela, 06 Listopad 2011 10:15

---

dziecięco – młodzieżowe dla pacjentów z nerwicami i reakcjami nerwicowymi.

W 1972 roku wszystkie Sanatoria Neuropsychiatrii Dziecięcej znajdujące się na terenie dawnego województwa warszawskiego (sanatoria w Garwolinie, Józefowie, Zagórze i Rybieniu) weszły w skład Państwowego Zespołu Sanatoriów Neuropsychiatrii Dziecięcej. Zespół stanowił bazę dydaktyczno-naukową Instytutu Matki i Dziecka, dla potrzeb tego lecznictwa.

W 1975 roku Zespół zmienił nazwę na: Stołeczny Zespół Neuropsychiatrycznej Opieki Zdrowotnej dla Dzieci i Młodzieży.

Od dnia 1 stycznia 1979 roku Sanatorium w Zagórze stało się siedzibą Dyrekcji Zespołu, poprzednio mieszczącego się w Garwolinie.

Ważniejsze okresy w historii Zagórze:

1903 – 1904

Leon Chrzanowski buduje na terenie Zagórze pensjonat „Stare Sanatorium”, świadczący usługi dla pracowników środowiska artystycznego i twórczego Warszawy.

1914 – 1918

Okres I wojny światowej. Okupacja Zagórze przez wojska niemieckie. Pensjonat i majątek ulega dewastacji.

1919 – 1921

Właścicielką części majątku staje się Maria Rodziewiczówna. Powieściopisarka mieszka tu i tworzy przez okres około 2-ech lat. Buduje dworek „Wyraj”.

1921 – 1938

Brak stałych kuratorów Zagórze. Dalsza dewastacja obiektów i przyrody.

1939 - Zagórze zostaje zakupione przez Koło Przyjaciół Instytutu Higieny Psychiczej z przeznaczeniem na Sanatorium dla Chorych z Nerwicami i Reakcjami Nerwicowymi.

1939 – 1945

Okres II wojny światowej. Kontynuacja rozpoczętej budowy obiektu sanatoryjnego – „Pawilon Główny” oraz Domu Pracy Twórczej – „Zameczek”. Prowadzenie w warunkach konspiracji Wyższej Szkoły Higieny Psychiczej przez prof. Kazimierza Dąbrowskiego.

1945 – 1954

Powołanie i działalność Ośrodka Szkoleniowego dla kadry Ministerstwa Zdrowia wraz z oddziałem dla dzieci nerwicowych Instytutu Higieny Psychiczej PAN.

1954

Przeniesienie Ośrodka „Gryf” leczącego dzieci dotknięte chorobą Hejnego-Medina z Połczyzna-Zdroju do Zagórze. Dr Seyfried zapoczątkował dynamiczny rozwój nowoczesnej działalności leczniczo-rehabilitacyjnej Sanatorium w Zagórze w zakresie dziecięcego lecznictwa neurologicznego.

1972

Powołanie do życia Państwowego Zespołu Sanatoriów Neuropsychiatrii Dziecięcej, w wyniku fuzji ośrodków w Garwolinie, Józefowie, Zagórze i Rybieniu.

1975

Zmiana nazwy Zespołu na: Stołeczny Zespół Opieki Zdrowotnej dla Dzieci i Młodzieży.

1979

Przeniesienie siedziby Dyrekcji Zespołu z Garwolina do Zagórze (01.01.1979 r.).

1979

Dzieje Zagórze

Wpisany przez Administrator

Piątek, 05 Czerwiec 2009 13:33 - Zmieniony Niedziela, 06 Listopad 2011 10:15

Odnaczenie Sanatorium w Zagórze Złotą Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Warszawy”, jako wyraz uznania za 25-letnią działalność leczniczo-rehabilitacyjną.

Organizatorzy działalności leczniczo-rehabilitacyjnej W okresie XXXV-lecia istnienia Sanatorium w Zagórze

Dyrektorzy Sanatorium

1954 – 1958 lek. Andrzej Seyfried
1958 – 1960 lek. Kazimiera Sułkowska
1960 – 1963 lek. Stanisław Krawczyk
1963 – 1964 prof. Kazimierz Dąbrowski
1964 – 1966 dr Jerzy Domagalski
1966 – 1967 lek. Alina Chodorowska
1967 – 1968 lek. Elżbieta Bielawska
1969 – 1970 lek. Ewa Andrzejewska
1970 – 1971 dr Zbigniew Łosiowski

Dyrektorzy Zespołu

1972 – 1986 lek. Ewa Andrzejewska
od 1.06.1986 - 1999 lek. Anna Bielewicz - Bogucka
1999 – 2003 mgr Andrzej Jabłoński
2003 - lek. Maria Wilczyńska

Placówki wchodzące w skład Wojewódzkiego Zespołu Publicznych Zakładów Neuropsychiatrycznej Opieki Zdrowotnej Dla Dzieci i Młodzieży w Zagórze:

Szpitale:

- szpital w Zagórze
- szpital w Garwolinie
- szpital w Józefowie
- szpital w Otwocku

Ośrodki dzienne :

- Oddział Leczenia Nerwic (Zagórze)
- Terapeutyczny Oddział Dzienny (Górska)
- Oddział Diagnostyczno-Rehabilitacyjny dla Dzieci Niewidomych i Słabo widzących (Koszykowa)
- Oddział Adaptacyjny dla Młodzieży Upośledzonej Umysłowo (Szenera)

Przychodnie i Poradnie : - Międzywojewódzka Konsultacyjna Przychodnia Specjalistyczna dla Dzieci i Młodzieży (Dzielna)

- Poradnia Anonimowa (Umińskiego)

W 1979 roku sanatorium w Zagórze zostało odznaczone Złotą Odznaką Honorową „Za zasługi dla Warszawy”, jako wyraz uznania za 25-letnią działalność leczniczo-rehabilitacyjną. Decyzją wojewody warszawskiego z dnia 11.06.1993 roku nazwa Stołecznego Zespołu

Dzieje Zagórza

Wpisany przez Administrator

Piątek, 05 Czerwiec 2009 13:33 - Zmieniony Niedziela, 06 Listopad 2011 10:15

Neuropsychiatrycznej Opieki Zdrowotnej dla Dzieci i Młodzieży została zmieniona na: Wojewódzki Zespół Publicznych Zakładów Neuropsychiatrycznych Opieki Zdrowotnej dla Dzieci i Młodzieży w Zagórze. Zespół nasz obejmuje swą działalnością Warszawę, województwo stołeczne i ościennie województwa: ciechanowskie, siedleckie, płockie, ostrołęckie i skierniewickie.

Opacowanie: IWONKA JAGODZIŃDKA (2009 r.)